

M U N I
C J V

Week 6

Imperative

Imperativ už trochu známe

Instrukce doktora (TM unit 8)

Pojďte dál.

Otevřete ústa.

Sundejte si brýle.

Sevřete ruku v pěst.

Zakloňte hlavu.

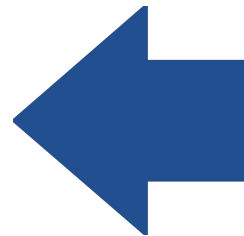
Lehněte si.

Pokrčte koleno.

Nadechněte se.

We use the imperative when we need to command or forbid someone to do something. In this situation, we can use the modal verbs (muset, nesmět), or the imperative forms.

We usually use the second person singular and plural (you, You) of imperative.

Doctor and patient communication - instructions

Jak děláme imperativ?

1. REGULAR IMPERATIVE

1) you start with 3rd person plural (oni-form)

Mluvit → oni mluví

Spát → oni spí

číst → oni čtou

Studovat → oni studujou/studují

2) you drop the ending (-í, -ou)

mluví

spí

čt~~ou~~

studuj~~ou~~

3) now you have “imperative base”

mluv

sp

čt

studuj

4) if the base ends in vowel and consonant, the imperative of singular (ty) is done, for plural you add ending -te

mluv - mluvte

studuj - studujte

(There is a consonant shift if the written form ends in d, t, n: jed → jedou → jed', zapomenout → zapomenou → zapomeň)

5) if the base ends in two consonants, you add -i for singular (ty) and ete/ěte for plural (vy)

spi - spěte

čti - čtěte

(ěte after b, p, v, m, d, t, n)

6) -at verbs (dělat, volat, snídat ...) 🖱️ next slide

-at verbs

- **at ending** (regular): dělat, snídat, vstávat, hledat...

replace **at** with **ej** (plural **ejte**)

dělat → dělej (dělejte)

snídat → snídej (snídejte)

vstávat → vstávej (vstávejte)

hledat → hledej (hledejte)

*you can also remember **-nout ending**: replace **out** with **i** (plural **ěte**)

sednout → sedni (sedněte)

svléknout se → svlékni se (svlékněte se)

zhubnout → zhubni (zhubněte)

2. IRREGULAR IMPERATIVE

být: buď (buďte): Buď potichu!

jíst: jez (jezte): Jezte hodně zeleniny.

sníst: sněz (snězte): Snězte ten oběd, paní Malá.

mít (se): měj (se) (mějte (se)): Měj se hezky.

koupit: kup (kupte): Kupte si ten nový sirup.

nekouřit: nekuř (nekuřte): Nekuřte tady.

pomocť: pomoz (pomozte): Pomozte mi prosím.

jít: jdi (jděte), pojd' (pojd'te)

přijít: přijd' (přijd'te)

! Some í-verbs use formal (older) 3rd person plural to create imperative:

Rozumět: oni rozumí/rozumějí → rozuměj

Uklízet: oni uklízí/uklízejí → uklízej

Imperative - summary

Check your book: p. 153

 Imperativ (rozkazovací způsob) • The imperative
The highlighted forms in bold in exercise 1 are in the imperative.

1. Regular forms

For regular formation of the imperative, you start with the 3rd person plural of the verb (known as the oni-form). When you drop the ending -ou, -í or -ají, from this form, you get the verb stem. Then you continue like this:

a) If the verb stem ends in a single consonant, add ---, -te

infinitive	3rd person plural	imperative (ly-form)	imperative (sy-form)
pozdravovat	(oni) pozdravu(-)ou	pozdravuj!	pozdravuj te!
nebát se	(oni) neboj(-)í se	neboj se!	neboj te! se!

There is a consonant shift if the written form of the verb stem ends in *d, t* or *n*, e.g. jet – ježou – jež!, letět – leť – leť!, nezapomenout – nezapomenou – nezapomeně!

b) If the stem ends in two consonants, add -i, -ete/-ěte.

číst	(oni) čí(-)ou	čí <u>ť</u> !	čí <u>ť</u> te!
jít	(oni) jí(-)ou	jí <u>ť</u> !	jí <u>ť</u> te!

After the consonants *d, t, n, b, p, v, m* and *f* we don't have the ending -ete, but -ěte.

c) If the verb's infinitive ends in -at and the 3rd person plural ends in -ají (only verbs known as -á verbs), add -ej, -ejte.

zavolat	(oni) zavol(-)ají	zavolej!	zavolej te!
nedělat	(oni) nedě(-)ají	neděle!	neděle te!

2. Irregular forms

být: buď! buďte!
jíst: jez! jezte!
koupit: kup! kupte!
mít: měj! mějte!
snížit: sněž! sněžte!
---: pojd'! poďte!

POZOR:
The following Imperatives exist for the verb jít:
jdi, jděte, e.g.: Jdi pryč! Go away!
pojď, poďte, e.g.: Pojď sem! [pojřsem, coil. pocem] Come here!

Czech diacritics (especially ě) are very important here!

Compare:

sednete si tady x sedněte si tady

čtete písmena x čtěte písmena

oblénete si pyžamo x oblékněte si pyžamo

Ě ě

*ete = present tense, ěte = imperative